

modern zene

Bár a fogalom a mindennapi életben gyakran használatos, értelmezése akár a [klasszikus](#) [1], akár a [szórakoztató zené](#) [2]ben meglehetősen homályos.

A "modern" jelzőt a 20. sz. elején Richard Strauss és Schönberg zenéjére egyaránt alkalmazták. Mai értelemben egyrészt a mindenkori korszerű, másrészt leginkább a [dodekafónia](#) [3], a [szériális zene](#) [4], a konkrét, [minimal](#) [5]ista, [aleatorikus](#) [6] és az [elektronikus zene](#) [7] megjelölésére használják.

► [disszonáns](#) [8], [bitonális](#) [9], [atonális](#) [10]

Modernizmus

A szeriális zene a Schönbergertől eredő, majd a Weberntől átvevő, az azonosítást a hangok közötti különbségek alapján vizsgálja.

A schoenbergi szeriális mű még meg tudta teremteni a hasonló funkciójú formarészeket a regiszterek, dinamika, színek, és főként a metrumok, ritmus révén; a hosszabb hangzó, komplex egységek egymásra következése pedig még az irány, teleológia benyomását tudta kelteni. A teljes szerializmus – mely minden fenti értelemben vett funkcionalizmust elvet – radikálisan eltörli a konszonancia-disszonancia megkülönböztetését ugyanúgy, mint az előzmény-következmény közti feszültség lehetőségét.

Kivételként a klasszikus szeriális zene kategóriájába tartozik a modernizmus, amely a hangok közötti különbségek alapján vizsgálja. A szeriális zene a Schönbergertől eredő, majd a Weberntől átvevő, az azonosítást a hangok közötti különbségek alapján vizsgálja. A szeriális zene a Schönbergertől eredő, majd a Weberntől átvevő, az azonosítást a hangok közötti különbségek alapján vizsgálja. [6](#) [11]

Azáltal, hogy a percepció szintjén a hang paraméterei nem egyformák, a totális szerializmusban a zenei befogadás és értékelés óriási nehézségekbe ütközik. Ha sikerül is létrehozni a redundanciát az egyik paraméter szintjén, semmi sem biztosítja, hogy egyenértékű redundanciát lehet teremteni egy másik paraméterben ugyanannak a folyamatnak az érdekében. Ha ugyanazon sor rák, tükör, tükörrá fordításai hallhatók is úgy, mint az expozíció variánsai, az időszámítás percepciójának lehetősége kizárt. (Az időváz visszatérését nem érezzük egyenrangúnak a térbeli séma visszatérésével.) Így ha a hangmagasság és időtartam variációja egybeesik, semmi nem akadályozhatja meg, hogy a hangmagasság valós, egyébként észlelhető redundanciáját az időtartamok egyidejű módosulása el ne fedje. A gyengébbeknek ismert paraméterek variációi (hangszín, dinamika) automatikusan elvesztik hatásukat a hallgatáskor, szemben azzal a formával, amit a papíron nyújtottak. El kell fogadnunk, hogy egy észlelési séma sohasem lesz egyenlő a különböző paraméterek akusztikai manipulációinak összegével.

A szeriális zene – miközben az azonoság szentséges elvének kívánt engedelmeskedni – megfeledkezett a redundanciáról. Zenében redundancián bourdont (orgonapontot) is érthetünk. A bourdon, az orgonapont elfeledése – vagy annak elfelejtése, amivel az európai zenetörténet ezt helyettesítette (például ritmikai „bourdon” Bachnál vagy Rousselnél, dallami „bourdon” a harmónia összetettségének korrigálására Messiaen-nál) – olyan radikális szakadást jelent, amely kötelező módon leszámol a hangok művészetének hagyományos megértés-módozataival. A szakadás átmeneti lenne, ha a zenei észlelés és értékelés újabb típusai megszülethetnének; de ma ezek még aligha körvonalazódnak.

Forrás: <http://www.artpool.hu/AI/al09/Grabocz.html>

Forrás webcím: <https://www.zenci.hu/szocikk/modern-zene>

Hivatkozások:

- [1] <https://www.zenci.hu/szocikk/klasszikus>
- [2] <https://www.zenci.hu/szocikk/szorakoztato-zene>
- [3] <https://www.zenci.hu/szocikk/dodekafonia>
- [4] <https://www.zenci.hu/szocikk/szerialis-zene>
- [5] <https://www.zenci.hu/szocikk/minimal>
- [6] <https://www.zenci.hu/szocikk/aleatorikus>
- [7] <https://www.zenci.hu/szocikk/elektronikus-zene>
- [8] <https://www.zenci.hu/szocikk/disszonans>
- [9] <https://www.zenci.hu/szocikk/bitonalis>
- [10] <https://www.zenci.hu/szocikk/atonalis>
- [11] <http://www.artpool.hu/Al/al09/Grabocz.html#lj>